

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/161/2018
Identifikačné číslo spisu:	1313217764
Dátum vydania rozhodnutia:	23.10.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1313217764.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ V. O., bývajúceho v S., 2/ Mgr. E. O., bývajúcej v S., zastúpených advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Ficek, advokát s.r.o., so sídlom v Bratislave, Žilinská 14, proti žalovaným 1/ S. U., naposledy bývajúcej v S., 2/ Z. X. bývajúcemu v S., 3/ S. X., bývajúcej v S., o vypratanie nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Bratislava III. pod sp.zn. 44 C 168/2013 o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. februára 2018 sp.zn. 5 Co 324/2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 27. februára 2017 sp. zn. 5Co/324/2015 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1/ Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 11. februára 2015, č.k. 44 C 168/2013-141 žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali voči žalovaným vypratania časti parcely registra „C“ č. 209/2- zastavané plochy a nádvoria nachádzajúce sa v k.ú. S., okres N., zapísanej na LV č. XXX, vedenej Okresným úradom Senec o výmere 35 m², znázornenej i v doplnení znaleckého posudku č. 5/2013 zo dňa 29. januára 2014 na strane 4 a na strane 12 ako pozemok (časť) č. 1, ktorý bol vypracovaný znalcom z odboru kartografia, odvetvie geodézia, Ing. Z. W., zamietol. Uviedol, že žalovaná 1/ nadobudla vlastnícke právo ako bezpodielový spoluvlastník s manželom k nehnuteľnosti susediacej s nehnuteľnosťou žalobcov v roku 1978, pričom rešpektovala stav hranice určenej oplotením nehnuteľnosti žalobcov. Súd mal za to, že žalovaná 1/ nemala dôvod mať pochybnosti o tom, že tak ako sa nehnuteľnosť dovtedy užívala im aj patrí, nakoľko z dokazovania vyplynulo, že tam žila od roku 1950, pričom právni predchodcovia tam mali odjakživa plot. Tento v rokoch 1964-1965 pri stavbe nového domu vymenili za nový. Ani na základe uvedeného geometrického plánu nemali žalovaná 1/ s manželom dôvod na pochybnosť o svojom presvedčení. Žalovaná 1/ s manželom splnili podmienky oprávnenej držby, keď nakladali s nehnuteľnosťou vymedzenou oplotením zo strany žalobcov ako s vlastnou a boli dobromyseľní, že pozemok v danom polohovom vymedzení a danej výmere im patrí minimálne od 24. augusta 1978, keď bola registrovaná špecifikovaná notárska zápisnica o kúpnej zmluve z 24. augusta 1978. Počas držby neboli vyzvaní na vypratanie nehnuteľnosti, ktorú nerušene užívali. Žalovaná 1/ s manželom tak

nadobudli vlastníctvo k nehnuteľnosti - parcele, ktorej vypratania sa žalobcovia domáhali, vydržaním na základe nepretržitej dobromyseľnej držby od 1. apríla 1983, t.j od účinnosti novely OZ. Po smrti manžela sa žalovaná 1/ stala výlučnou vlastníčkou spornej nehnuteľnosti na základe uvedeného osvedčenia o dedičstve. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

2/ Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ rozsudkom z 27. februára 2018 sp.zn. 5 Co 324/2015 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP (výrok I.) a žalovaným priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% (výrok II.). V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že súd prvej inštancie vo veci samej riadne zistil skutkový stav veci, vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 185 ods. 1, 2, 3 CSP) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti návrhu, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 191 CSP) a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite, jasne a výstižne odôvodnil (§ 220 ods. 1, 2 CSP). Vzhľadom na skutočnosť, že odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil i s odôvodnením napadnutého rozsudku, obmedzil sa na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvej inštancie (§ 387 ods. 2 CSP). Pre doplnenie odvolací súd uviedol, že sa plne stotožňuje s rozhodnutím a názorom súdu prvej inštancie.

3/ Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ dovolanie. Navrhli ho spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovali z § 420 f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. Za vadu odvolacieho konania (§ 420 f/ CSP) označili to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je v zásade len rekapituláciou rozhodnutia súdu prvej inštancie a abscentuje v ňom vlastné odôvodnenie toho, prečo odvolací súd sa nekriticky stotožnil so závermi súdu prvej inštancie. Za najvýznamnejšie nedostatky označili to, že odvolací súd sa v rámci odôvodnenia nevysporiadal s účelovou zámenou nerušenej držby s dobromyseľnosťou vydržiteľa, s neskúmaním dobromyseľnosti vydržiteľa a s rozporom rozhodnutia súdu prvej inštancie s rozhodovacou praxou vyšších súdnych autorít. Teda rozhodnutie odvolacieho súdu nespĺňa zákonné kritériá na odôvodnenie súdnych rozhodnutí, v súvislosti s čím poukázali na citované nálezy Ústavného súdu SR. Preto mali za to, že rozhodnutím odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pri namietanom nesprávnom právnom posúdení podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu videli najmä pokiaľ išlo o rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 4Cdo/101/2003 a MCdo 26/2003, pričom citovali, že „nedostatok dobromyseľnosti jedného z manželov má za následok nemožnosť nadobudnúť vlastnícke práva týmto manželom, následne nemôže vzniknúť ani bezpodielové spoluvlastníctvo manželov. Súd preto skúma dobromyseľnosť obidvoch manželov samostatne“. V rozpore s uvedeným súdy neposudzovali dobromyseľnosť pôvodnej žalovanej 1/ a jej manžela z objektívneho hľadiska, pričom potreba skúmať dobromyseľnosť vydržiteľa objektívnym spôsobom je pritom daná tak právnou teóriou, ako aj ustálenou rozhodovacou praxou. Ďalej poukázali na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 22 Cdo 1848/98, sp.zn. 22Cdo 984/2006, 22Cdo 1330/2006, 22 Cdo 1843/2000 a Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5 Cdo 30/2010, od ktorých sa podľa ich názoru odvolací súd odklonil. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP konštatovali, že žalovaní užívajú pozemok vo výmere 597 m2, čo síce zodpovedá výmere evidovanej v katastri nehnuteľností, avšak priebeh hraníc pozemku v teréne nezodpovedá priebehu hraníc pozemku evidovaných v katastri nehnuteľností. V danom prípade teda rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a to otázky : „Či možno v súvislosti s posúdením splnenia podmienky dobromyseľnosti pri vydržaní vychádzať z výmery skutočne užívaného pozemku, ktorý na jednej strane zodpovedá výmere evidovanej v katastri nehnuteľností, ale na strane druhej má v teréne posunuté hranice pozemku tak, že nezodpovedajú priebehu vlastníckych hraníc pozemku evidovaných v katastri nehnuteľností“. S ohľadom na formulovanú otázku uviedli, že samotné užívanie totožnej výmery pozemku evidovanej v katastri nehnuteľností, pri jeho nesprávnom vymedzení v teréne, nemôže byť bez ďalšieho, najmä pri existencii iných okolností spochybňujúcich dobromyseľnosť, považované za rozhodujúce z hľadiska určenia dobromyseľnosti prípadného vydržiteľa. Za ďalšiu právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, považovali otázku: : „Či možno v súvislosti s posúdením splnenia podmienky

dobromyseľnosti vydržiťa vychádzať zo skutočnosti, že na sporný pozemok, ktorého sa posudzované vydržanie týka, je prístup len z nehnuteľnosti potencionálneho vydržiťa“. Uviedli pritom, že skutočnosť, že na sporný pozemok je vstup možný len z nehnuteľnosti žalovaných nijako nezakladá dobromyseľnosť pôvodnej žalovanej/ (ani jej právnych predchodcov). Mali za to, že v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorými sa odvolací súd stotožnil, sa tvrdenia súdu prvej inštancie, že „prístup na sporný pozemok bol možný výlučne z nehnuteľnosti pôvodnej žalovanej od roku 1964, ale zároveň, že plot tam bol odjakživa“, vzájomne vylučujú. Teda v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd stotožnil, absentuje logické zdôvodnenie.

4/ Žalovaní navrhli dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

5/ Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strany zastúpené v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

6/ V zmysle § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7/ Dovolací súd posudzoval v prvom rade prípustnosť dovolania vyvodzovanú dovoľateľmi z § 420 písm. f) CSP.

8/ Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práva do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

9/ V súvislosti s námietkou žalobcov týkajúcou sa nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že rozhodnutie je nepreskúmateľné vtedy, keď jeho písomné vyhotovenie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu (porovnaj závery vyplývajúce zo stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2015, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2016 pod č. 2). Za nedostatok zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu treba považovať predovšetkým úplnú absenciu dôvodov vysvetľujúcich právny záver súdu v otázke, od riešenia ktorej bola závislá opodstatnenosť uplatneného nároku, ako aj vnútornú rozpornosť odôvodnenia rozhodnutia, priečiacu sa pravidlám logického uvažovania. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

10/ V súlade s § 220 ods. 2 CSP musí súd v odôvodnení rozhodnutia podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné.

11/ V preskúmvanej veci došlo podľa názoru dovolacieho súdu postupom odvolacieho súdu k naplneniu vady vyplývajúcej z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Táto vada spočíva v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu.

12/ V odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu absentuje totiž akékoľvek (čo i len stručné) vysporiadanie sa s rozsiahlymi odvolacími námietkami a rozhodujúcimi argumentmi žalobcov vo vzťahu k záveru súdu prvej inštancie o vydržaní spornej nehnuteľnosti, vypratania ktorej sa žalobou domáhali, žalovanou 1/ a jej manželom. Žalobcovia namietali, že súd objektívnym spôsobom neskúmal dobromyseľnosť žalovanej a ani dobromyseľnosť jej manžela a že sa komplexne nezaoberal tým, či žalovaná a jej manžel z objektívneho hľadiska mali alebo mohli mať pochybnosti o tom, že sú vlastníckmi predmetnej časti nehnuteľnosti. Poukázali pritom na to, z akej argumentácie vyvodil súd prvej inštancie podmienky vydržania žalovanej a jej manžela. Podľa nich, s poukazom na citovanú judikaturu, mal súd pri posúdení dobromyseľnosti žalovanej a jej manžela postupovať tak, že z objektívneho hľadiska posúdi splnenie predpokladov dobromyseľnosti u žalovanej a u jej manžela samostatne. Teda súd podľa nich nepostupoval správne, ak neskúmal dobromyseľnosť manžela žalovanej a vzhľadom na vykonané dokazovanie a argumentáciu sporových strán mal súd pri posúdení dobromyseľnosti vychádzať predovšetkým zo skutočností, ktoré následne podrobne rozviedli. S poukazom na tieto skutočnosti, ako aj na existenciu GP z roku 1985, považovali za nepochybné, že žalovaná a jej manžel mali, resp. pri zachovaní normálnej opatrnosti mohli mať pochybnosti o oprávnenosti ich držby k spornej časti nehnuteľnosti. Podrobne rozviedli úlohu GP z roku 1985, uviedli jeho legendu, podrobný popis a nákres. Ďalej uviedli, že vzhľadom na to, že inštitút vydržania bol do právneho poriadku opätovne zavedený až novelou č. 131/1982 Zb. (účinnou od 1. 4. 1983), vzhľadom na citovanú judikaturu a vzhľadom na to, že na základ GP z roku 1985 žalovaná a jej manžel mali, resp. pri zachovaní normálnej opatrnosti mohli mať pochybnosti o oprávnenosti ich držby, k vydržaniu spornej časti nehnuteľnosti nemohlo dôjsť, nakoľko neboli splnené zákonné predpoklady na vydržanie (nešlo o oprávnenú držbu po zákonom stanovenú dobu desiatich rokov). Ďalej citovali závery vyplývajúce z rozsudku NS SR sp.zn. 6 Cdo 78/2011, z rozsudku Krajského súdu v Nitre sp.zn. 25 Co 1/2006, z rozsudku NS SR sp.zn. 3 Cdo 211/2006. Namietali tiež, že judikáty, o ktoré sa v odôvodnení napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie opiera, aplikoval súd na daný spor bez toho, aby zohľadnil ich individuálne okolnosti a poukázali na závery z nich vyplývajúce. Namietali nedôveryhodnosť výpovede žalovanej, pretože v konaní opakovane uvádzala zavádzajúce a nepravdivé tvrdenia, ktoré následne podrobne rozviedli. Mali za to, že súd nesprávne zhodnotil vykonané dôkazy a nezaoberal sa nimi dôsledne a rozhodnutie súdu prvej inštancie považovali za arbitrárne. So špecifikovanými námietkami sa odvolací súd vôbec nijako nevysporiadal.

14/ Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Dovolateľom bolo znemožnené realizovať ich patriace procesné práva postupom odvolacieho súdu, na ktorý možno primerane aplikovať závery vyjadrené v stanovisku R 2/2016.

15/ So zreteľom na dôvodne namietanú vadu zmätočnosti napadnutého rozhodnutia dovolací súd v súlade s jeho rozhodovacou praxou nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľov týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci.

16/ Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

17/ V ďalšom konaní sa odvolací súd vysporiada aj s okruhom strán sporu vzhľadom na to, že pôvodná žalovaná 1/ 3. marca 2019 zomrela.

18/ V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

19/ Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.